ಶ್ರೀ ಕೆ. ಲಕ್ಕಪ್ಪ.—ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವಂತೆ ನಾನೂ ಸಹ ಹೋಗಿ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಮೇಲೆ ಇನ್ನೂ ಲೋಡ್ ಹಾಕಿಲ್ಲ. ಮರದ ಕೆಲವು ಬೀಮ್ಸ್‌ಗಳನ್ನು ಇಡಲಾಗಿದೆ. ರಿಪೇರಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಲೂಸ್ ಕಾಂಟ್ಯಾಕ್ಟ್‌ನಿಂದ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿದೆ. ಯಾವ ಆಕ್ಸಿಡೆಂಟ್ ಕೂಡ ಆಗಿಲ್ಲ. ಅಂತಹ ಯಾವ ಪ್ರಮಾದ ಆಗಿಲ್ಲ. ಈಗ ಆಗಿರುವುದನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್.—ಈ ಕಟ್ಟಡದ ಮೇಲೆ ಹೊಸದಾಗಿ ಮತ್ತೆ ಕಟ್ಟಡವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದರೆ ಅಪಾಯವಾಗುತ್ತದೆಂದು ಹಿಂದೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ತಿಳುವಳಿಕೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು ಎಂಬುದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಆದಕಾರಣ ಮೊದಲೇ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗ್ರತೆ ವಹಿಸಿ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಇಂತಹ ಪ್ರಮಾದವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು ಅಲ್ಲವೇ ಮತ್ತು ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಎಷ್ಟು ಹಣ ಖರ್ಚಾಯಿತು ?

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಲಕ್ಕಪ್ಪ.—ಹಿಂದೆ ಅಂತಹ ವಿಚಾರವನ್ನು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವರು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದರೋ ಏನೋ ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ತಂದಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಆ ರೀತಿ ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಈಗ ಆಗಿರುವುದನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಂ. ಗುರೆಡ್ಡಿ.—ಈ ಕಟ್ಟಡ 100 ವರ್ಷಗಳ ಹಳೆಯದು ಎಂದು ಗೊತ್ತಿದೆ. ಪುನಃ ಅದರ ಮೇಲೆ ಕಟ್ಟಡವನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದರಲ್ಲಿ ಏನು ಅರ್ಥವಿದೆ ?

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಲಕ್ಕಪ್ಪ.—ಈ ಕಟ್ಟಡದ ಮೇಲೆ ಕಟ್ಟುತ್ತಿಲ್ಲ. ಬೇರೆ ಕಡೆ ಕಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್.—ಉತ್ತರ ಕೊಡುವಾಗ ಮರೆಮಾಚಬೇಡಿ. ಈಗಾಗಲೇ ಫ್ಲೋರಿಂಗ್ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರೆಸರ್ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿ ಕಟ್ಟಡ ಕುಸಿದು ಬೀಳುವುದಿಲ್ಲವೆ ?

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಲಕ್ಕಪ್ಪ.—ಮರೆಮಾಚುವುದು ಏನಿಲ್ಲ. ವುಡನ್ ಫ್ಲೋರಿಂಗ್ ಹಾಕುವುದಕ್ಕೆ ಈಗಾಗಲೇ 7-8 ಬೀಮ್ಸ್ ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ವುಡನ್ ಕಾಲಮ್ಸ್ ಇನ್ನೂ ಹಾಕಿಲ್ಲ. ರಿಪೇರಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

Business of the House

Sri H. N. NANJE GOWDA (Arkalgud).—Sir, I have got objection for the presentation of the Demand. I was the person who took objection. The reason is this:

ಭೂಕಂದಾಯದ ಬಗ್ಗೆ ಸರಿಯಾದ ಸರಕಾರದ ನಿಲುವು ಹೇಳಿಲ್ಲ.

† ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ (ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳ).—ಸ್ವಾಮಿ, ಈಗಾಗಲೇ ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಾಗಪ್ಪನವರು ಮತ್ತು ನಂಜೇಗೌಡರು ಇಂದು ಇಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಡಿಮ್ಯಾಂಡುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಬ್‌ಜೆಕ್ಷನ್‌ಗಳೇನು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಾನು ಸರಕಾರದ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆಯುತ್ತಿರುವುದು ಮಾನ್ಯ ಕಂದಾಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಂದಾಯದ ನೀತಿ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ರೀತಿಯಾದ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಇಡೀ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಭೂಕಂದಾಯದ ನೀತಿ ಬಗ್ಗೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನತಕ್ಕದ್ದು ನಮ್ಮ ರೈತರಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಸರಕಾರದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಭೂಕಂದಾಯದ ನೀತಿ ಗೊತ್ತಿದೆಯೇ ಎಂದು ಕೇಳಿದರೆ ಅವರೂ ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇದರೊಳಗೆ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಮಳೆ ಇಲ್ಲದೇ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಈ ಸಾರಿ ಕಂದಾಯ ಮಾಫಿಯಾಗಿದೆ ಎಂದೂ ಹೇಳಿದ್ದರು. ಆದುದರಿಂದ ಮಾನ್ಯ ರೆವಿನ್ಯೂ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸುವ ರೆವಿನ್ಯೂ ಬೇಡಿಕೆಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭೂಕಂದಾಯದ ನೀತಿ ಏನು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಅವರಿಂದ ತಿಳಿಯಬಯಸುತ್ತೇವೆ. ಕಂದಾಯದ ನೀತಿ ಹೇಗಿದೆ ಎಂದರೆ 1966ರಿಂದ ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಒಂದು ನೀತಿ ಇತ್ತು. ಅದರಂತೆ ಒಂದು ರೀತಿಯಾದ ಆಶ್ವಾಸನೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. 1966ನೇ ಡಿಸೆಂಬರು ತಿಂಗಳಿಂದ ಕಂದಾಯವನ್ನು ವಜಾ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಮಹಾಚುನಾವಣೆಗಳಿಗೆ ಮುಂಚೆ ಜನತೆಗೆ ಭರವಸೆ ಕೊಟ್ಟು ಚುನಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದು ಇಂದು ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಜನತೆಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಆಶ್ವಾಸನೆಯನ್ನು ಇದುವರೆಗೂ ಪೂರೈಸಲಿಲ್ಲ. ಜನರ ಆಶ್ವಾಸನೆಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಇಂದು ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹಿಂದೆ ಇದೇ ವಿಚಾರವನ್ನು ಈ ಶಾಸನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿದಾಗ ಆಗಿದ್ದ ಕಂದಾಯದ

ಮಂತ್ರಿಗಳು ಒಂದು ರೀತಿ ಹೇಳಿದರು. ಹೀಗೆ ಇದರ ವಿಚಾರ ಬಂದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಕಂಡೂ ಕಾಣದೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಮುಂದೂಡುತ್ತಾ ಜನತೆಗೆ ಮೋಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ವಚನಭ್ರಷ್ಟರಾಗಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವ ಮಾತನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. 1967 ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ನೀತಿ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದರ ಮೇಲೆ ಸರಕಾರ ಒಂದು ಕಡೆ ಕಂದಾಯದ ದರವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಿದೆ. ಕಂದಾಯದ ರೇಟ್‌ಗಳು ಒಂದೊಂದು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ರೀತಿಯಾಗಿವೆ. ಇದನ್ನು ವಿರೋಧ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ಕೆಲವು ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಸರಕಾರದಲ್ಲಿ ಕಂದಾಯದ ಬಗ್ಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪಾಲಿಸಿ ಏನು ಎನ್ನುವುದು ಇನ್ನೂ ಖಚಿತವಾಗಿ ನಿರ್ಧಾರವಾಗಿಲ್ಲ.

ಮಾನ್ಯ ರೆವಿನ್ಯೂ ಸಚಿವರಾಗಿರುವ ಶ್ರೀ ಕೌಜಲಗಿಯವರು 1968 ರಲ್ಲಿ ಕಂದಾಯ ನೀತಿ ಪುನರ್ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದುದರಿಂದ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಗೊಂದಲಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಹಳೆ ಕಂದಾಯವನ್ನು ವಸೂಲು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಮುಂದೆ ಹೊಸ ದರದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಂದಾಯ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಕೆಲವು ಕಡೆ ಒತ್ತಾಯದಿಂದ ವಸೂಲು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆನ್ನುವುದೂ ನಮಗೆ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. 1965ನೇ ಇಸವಿಯಿಂದಲೂ ಕಂದಾಯದ ಬಗ್ಗೆ ಜನರಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಯಾವ ಪರಿಹಾರಗಳೂ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ಇಂದು ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟು ವರಮಾನ ಬರುತ್ತಿದ್ದರೂ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಕ್ಷಾಮದ ಸ್ಥಿತಿ ಹಾಗೆಯೇ ಇದೆ. ಕ್ಷಾಮ ಪರಿಹಾರ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಕಂದಾಯವನ್ನು ವಸೂಲು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದರು. 1965ನೇ ಇಸವಿಗೆ ಮುಂಚೆ ಇದ್ದ ರೇಟಿನಲ್ಲೇ ಕಂದಾಯ ವಸೂಲಿ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದರೂ ಅದರಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ಕಡೆ ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಕಂದಾಯದ ವಸೂಲಿ ಮುಂದೂಡಿದ್ದೇವೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವು ಕಡೆ ರಿಕಾರ್ಡ್ ಆಫ್ ರೈಟ್ಸ್ ಪ್ರಕಾರ ಸೆಟಲ್‌ಮೆಂಟು ಕೆಲಸಗಳಾಗಿಲ್ಲ ಇಲ್ಲಿ ವಸೂಲು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಒಂದು ಸಾರಿ ಹೇಳಿದರು. ಈಗ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ಕಂದಾಯವನ್ನೂ ಒಂದೇ ಸಾರಿಗೆ ಒಟ್ಟಿಗೆ ವಸೂಲು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡಿ ವಸೂಲು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಫಸಲುಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಜಪ್ತಿ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಕಂದಾಯದ ವಸೂಲಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಕಂದಾಯವನ್ನು ವಜಾ ಮಾಡುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಸರಕಾರದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ನೀತಿ ಏನು ಎನ್ನುವುದೇ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದ ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಜನರಿಗೆ ಬಹಳ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಹಿಂದೆ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ಕಂದಾಯವನ್ನೂ ವಜಾ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದರು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಜನಗಳಿಗೆ ಬಹಳ ತೊಂದರೆಗಳಾಗಿವೆ. ಮೊದಲೇ ಕ್ಷಾಮದಿಂದ ಬೆಂಡಾಗಿರತಕ್ಕ ರೈತರು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲೋಲಕಲ್ಲೋಲವಾಗಿ, ಹಾಹಾಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇರುವಾಗ ಕಂದಾಯ ಸಚಿವರು ಕಂದಾಯವನ್ನು ವಸೂಲ್ಮಾಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಕಳೆದ ಸಪ್ಟೆಂಬರ್ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಹಳೇ ಕಂದಾಯವನ್ನೇ ವಸೂಲ್ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆದುದರಿಂದ ರೆವಿನ್ಯೂ ಸಚಿವರು ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಈ ಸಭೆಗೆ ಒಂದು ಆಶ್ವಾಸನೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ನಾವು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ರೈತರು ಕಷ್ಟಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಆಶ್ವಾಸನೆಯನ್ನು ಈ ಸಭೆಗೆ ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ನಾವು ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ವ್ಯಸನದಿಂದ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಸಭೆಗೆ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಆಶ್ವಾಸನೆ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಎನ್. ನಂಜೇಗೌಡ.—ಸ್ವಾಮಿ, ತಮಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವ ಹಾಗೆ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 17 ನೇ ದಿನಾಂಕದಂದು ಒಂದು ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ತಂದಾಗ ಅದನ್ನು ವಾಪಸ್ಸು ಪಡೆಯಬೇಕಾಯಿತು. ಭೂಕಂದಾಯದ ವೆಚ್ಚ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ವೆ ಅಂಡ್ ಸೆಟಲ್‌ಮೆಂಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಲೋಪದೋಷಗಳು ಇತ್ತು. ಇದರಿಂದ ರೈತರು ಬಹಳ ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಿರುವುದನ್ನು ಅವರ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದಾಗ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಷ್ಯೂರೆನ್ಸ್ ದಯಪಾಲಿಸಿದರು. ಅದು ಏನೆಂದರೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ರೈತರಿಗೆ ಆಗಿರುವ ಕಷ್ಟನಷ್ಟಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಒಂದು ಕಾಂಪ್ರೆಹೆನ್ಸೀವ್ ಅಮೆಂಡ್‌ಮೆಂಟನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ತರುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿಯತನಕ ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ ಹಳೇ ಕಂದಾಯವನ್ನು ತರುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವ ಭರವಸೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಅದು ರಿಕಾರ್ಡ್ ಕೂಡ ಆಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ಮಂತ್ರಿಗಳೇ ಆಗಲಿ, ತಾವೇ ಆಗಲಿ ತರಿಸಿ ನೋಡಬಹುದು. ಇದೇ ಶಾಸನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಚೆನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಮಾತನಾಡಿದಂಥ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಮಧ್ಯೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಅವರೂ ಕೂಡ ರೈತರ ಕಷ್ಟ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇಚ್ಚಿದೆ ಹಳೇ ಕಂದಾಯವನ್ನೇ ವಸೂಲ್ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ

(ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎನ್. ನಂಜೇಗೌಡ)

ಕಾಂಪ್ರಹೆನ್ಸೀವ್ ಅಮೆಂಡ್‌ಮೆಂಟ್ ತರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ತಡವಾಗುತ್ತದೆ, ಮುಂದಿನ ಶಾಸನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ತಿದ್ದುಪಡಿ ತರುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿದರು. ಆದರೆ ನಾವು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಇನ್‌ಸ್ಟ್ರಕ್ಷನ್ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ ಏನೆಂದರೆ ಹಳೇ ಕಂದಾಯವನ್ನೇ ವಸೂಲ್ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ, ಪಾರ್ಟ್‌ಪೇಮೆಂಟ್ ಬಂದರೂ ಜಮಾ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ, ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೇವೆ ಮತ್ತು ಅವರು ಅದರಂತೆ ಅವರು ವಸೂಲ್ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಮಾತನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಆದರೆ ಇವೊತ್ತು ಇಷ್ಟು ದಿನವಾದರೂ ಕೂಡ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ಹೋಗಿ ಫೆಬ್ರವರಿ ಬಂದರೂ ಕೂಡ ಯಾವ ಬದಲಾಣೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ವಚನ ಕೊಟ್ಟಂಥ ಸಚಿವರು ಇದುವರೆಗೆ ಏನೂ ಮಾಡದೆ ಈ ಡಿಮ್ಯಾಂಡುಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸತಕ್ಕಂಥ ಹಕ್ಕು ಅವರಿಗೆ ಇದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಅವರು ಈ ಸಭೆಗೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಿ ವರ್ತಿಸಿಲ್ಲ. ನಾನು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಹೇಳುವುದೇನೆಂದರೆ ಈ ತಪ್ಪನ್ನು ಅವರು ತಿದ್ದಿಕೊಂಡು, ಅವರು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಏನು ವಚನ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೋ, ಏನು ಭರವಸೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೋ ಅದರಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಮಾಡದೆ ತರಾತುರಿಯಾಗಿ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಮಂಡಿಸುವುದಾದರೆ ಮಂಡನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಲು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

3-30 P.M.

† ಶ್ರೀ ಎನ್. ಎ. ಚನ್ನೇಗೌಡ (ಪಾಂಡವಪುರ).—ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಂಜೇಗೌಡರು ಖಾಸಗಿ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ತಂದಾಗ ಕ್ಲಾಸಿಫಿಕೇಷನ್ ಸರಿಯಾಗಿ ಆಗಿಲ್ಲ, ಆದ್ದರಿಂದ ಕೆಲವು ಜಮೀನುಗಳನ್ನು ಬಾಗಾಯುತು ಎಂದು ವರ್ಗೀಕರಣ ಮಾಡಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಂದಾಯವನ್ನು ಹಾಕಿರುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಕೆಲವು ಸದಸ್ಯರು ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ಜಮೀನುಗಳಿಗೂ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಕಂದಾಯವನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ, ಕ್ಲಾಸಿಫಿಕೇಷನ್ ತತ್ವವೇ ತಪ್ಪು; ಆದರೂ ಈಗ ವಿಧಿಸಿರತಕ್ಕ ಕಂದಾಯವನ್ನು ವಸೂಲ್ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು 'ಹೊಸ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಆಗುವವರೆಗೂ ಸರ್ಕಾರದವರು ಹಳೇ ದರದ ಪ್ರಕಾರ ಕಂದಾಯ ವಸೂಲ್ಮಾಡಬೇಕು, ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಕರಣೆ ಪ್ರಕಾರ ವಸೂಲ್ಮಾಡಬಾರದು' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅನಂತರ ಸರ್ವೇಯರುಗಳನ್ನು ಕಳಿಸಿ ಡ್ರೈ ಲ್ಯಾಂಡ್‌ಗೆ ಮಾತ್ರ ವಿನಾಯಿತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಹೈಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ರಿಟ್‌ಪಿಟಿಷನ್ಸ್ ಹಾಕಿದಾಗ ಗಾರ್ಡನ್ ಲ್ಯಾಂಡ್‌ಗೆ ಮಾತ್ರ ಅನ್ವಯವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಮೂರನೆಯ ಸಲ ಅಭಾವವಿರತಕ್ಕ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿರುವ ಜಮೀನುಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅನ್ವಯವಾಗುತ್ತದೆ, ಮಿಕ್ಕ ಎಲ್ಲರೂ ಹೊಸ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಗಮನ ಸೆಳೆಯುವ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ತಂದಾಗ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟರು. ಜನವರಿ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ 29ನೇ ತಾರೀಖು ಪುನಃ ಸಚಿವರು ಭರವಸೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. 30ನೇ ತಾರೀಖು ವಿಭಾಗಾಧಿಕಾರಿಗಳು ತಹಸೀಲ್ದಾರರಿಗೆ ಬರೆದರು. ಅವರು ಕಂದಾಯದ ವಸೂಲಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮ, ಬಲಾತ್ಕಾರ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ ಎನ್ನುವ ಒಂದು ಪ್ರಕಟಣೆಯನ್ನು 6-2-69ರಲ್ಲಿ ಹೊರಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಮಂತ್ರಿಗಳ ಗಮನಕ್ಕೆ ಇದನ್ನು ತಂದು ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಉಪಟಳ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗುತ್ತಿದೆ, ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿ ಇನ್‌ಸ್ಟ್ರಕ್ಷನ್ಸ್ ಕಳಿಸಿಕೊಡಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ, ನಾನು ಕಾಗದವನ್ನು ಕೂಡ ಬರೆದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಒಂದು ತಿಂಗಳಾದ ಮೇಲೆ ಬಂತು. ಅದರಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಕಾಗದ ಬಂತು, ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದರು. ರೈತರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಕಂದಾಯ ಕೊಡಲಾರದೆ ಇರುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಒದಗಿದೆ. ಮಳೆ ಬೆಳೆಗಳಿಲ್ಲದೆ ಕಂದಾಯ ಹೇಗೆ ಕೊಡುವುದು ಎಂದು ಒದ್ದಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಒಂದು ಕಾಗದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಒಂದು ತಿಂಗಳು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ರೈತರಿಗೆ ಏನು ಪರಿಹಾರ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ! ಮಂತ್ರಿಗಳು ಜನಗಳಿಗೋಸ್ಕರ ಇದ್ದಾರೆಯೋ ಅಥವಾ ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಚಲಾಯಿಸಿ, ಕಾಲ ಕಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಇದ್ದಾರೆಯೋ ಎನ್ನುವುದು ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕಂದಾಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮಾತು ಮಾತಿಗೂ ತಮ್ಮ ಭರವಸೆಯನ್ನು ಮರೆತು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ರೈತರಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಯಾವುದೇ ವಿಷಯವನ್ನು ಅವರ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದಾಗ, ಇಡೀ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಂದರೆ ಇದೆ, ರೈತರಿಗೆ ಅಗಾಧವಾದ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತ ಇದೆ, ಆದ್ದರಿಂದ ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಸಚಿವರು ತುರ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಸೂಚನೆ ಕೊಟ್ಟು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ರೈತರಿಗೆ ಕಿರುಕುಳ ಕೊಡುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಮಾಡದೆ ಇದ್ದರೆ ಈ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

† SRI H. M. CHANNABASAPPA (Periyapatna).—Mr. Speaker, Sir, to cut short all the debate that is going on, I would like to make a submission. All this has arisen on account of the fact that the question of land revenue assessment, procedure for recovery, is in a mess in the whole State. I am sure the Hon'ble Minister Sri Koujalgi will agree with me that it is in a mess. This mess is partly created by the statements of expendiency made on the floor of the House which are contrary to what is going on. Therefore, all that is necessary to clear the cloud is that the Hon'ble Minister for Revenue should make a positive statement reiterating the assurance that he has already held out to this House that only assessment on the basis of the previous rates will be collected till such time that Government takes adequate powers in order to see that injustice wherever it may be, may be rectified which is existing on account of the indiscriminate revision of assessment. Therefore, instead of wasting much time of the House, I am sure Mr. Koujalgi will rise to the occasion and make an assurance to this House and through the House to the entire farm population in the country that the Government will not and shall not collect taxes on the revised rates, that they will collect only at the rates prevalent before the revision and that they will bring a comprehensive amendment immediately and try to readjust equitably the assessment procedures.

Secondly, in regard to the land policy, it is also in a mess. I am sure the Hon'ble Minister knows that more than I do. They are not able to do anything about the matter because they are saying one thing in one session, and another thing in another session. This is very unfair for a Government. Government must function as a Government and not as an organisation which is always calculating to take its decision on an expediency. Therefore, I would appeal to the Revenue Minister to rise to the occasion and reiterate that assurance and implement that assurance immediately.

† SRI AZEEZ SAIT.—Sir, already several Members have referred to the assurance of the Revenue Minister about the collection of tax at the old rates. The Hon'ble Minister also informed me that such instructions have been given. My information is that in Mysore District and Mysore Taluk coercive measures have been taken to attach household articles and agricultural implements of the raiyats. Further they have been demanding three years, tax at the new rates and they are trying to collect the entire amount in one lump and thereby a miserable situation is created. When the Hon'ble Minister makes a categorical statement in this august House and if it has not been implemented for whatever reason best known to him, what will be the misery inflicted on the raiyats in rural areas? Why is it that what has been said is not implemented? On the other hand, quite against the assurance given, the officers are working. If the Government is not able to live up to its assurance, I must say that it does not deserve to continue in power. Either the Government must make up its mind to implement the

(SRI AZEEZ SAIT)

assurance it has given or the people will put them out of office. Every body's mind is very much agitated on this issue. I trust that the Hon'ble Minister for Revenue will rise to the occasion and make a categorical statement even now.

Although half-a-dozen members have expressed themselves on this matter, the Hon'ble Minister does not seem to be very serious about this affair. May I request the Hon'ble Minister through you, Sir that he should tell us here and now that his assurance will be carried out immediately and that the taxes which have already been collected by now in Mysore will be readjusted, towards future demand, if not refunded ? Since refund takes a lot of time, I suggest that what has been collected already may be adjusted against future demand. I do hope that the Minister will rise to the occasion and make a proper statement to allay the misgivings on the part of the Members and the public at large.

† Sri D. B. KALMANKAR.—What happened is, after the sessions we went to our constituencies and I met the Deputy Commissioner, Gulbarga and told him that the Hon. Minister has accepted the principle that at the revised rate land revenue will not be collected but that it would be collected at the old rates. He stated that he had not received any instructions from the Government. So, what happens is, the Minister makes a promise here and we take it for granted and go to the officers saying that such and scuh a promise was made. They say that they have not received instructions. Our position becomes ridiculous. The people do not know what to do. There is substance in what Sri Channabasappa has stated that only for expediency the Ministers make a statement here but do not mean real business.

Again, after that I gave a call attention notice stating that in view of drought conditions the land revenue may not be collected. Again a statement was made that the Deputy Commissionr was informed to act as per rules. Again when we approached the Deputy Commissioner he said that it would be done after crop cutting experiment is done. No such experiment is done and now I am told that the Assistant Commissioner and Tahsildars are going ahead with the collection of land revenue. What really happens is, the public opinion becomes ridiculous. I request the Hon. Minister to consider this matter seriously and he must clear the doubts before we take up the Demands.

Sri B. P. GANGADHAR.—Today happens to be the non-official day. We are nearing 3-45 P.M. If at least two hours are given to non-official work, only 15 minutes will be left to this matter. Is it your desire that this could be finished within these fifteen minutes or it can be taken up on some other day ? I had also given a call attention notice.

Mr. SPEAKER.—The non-official work will not be taken up today in accordance with the agreement between the leaders on both sides.

† Sri M. NAGAPPA.—I am sorry to state that we have not come here only to transact Government business. The rules have given certain powers to the members to do some work for the public as they represent certain constituencies. Since the last two years I am continuously seeing on the Floor of the House that the private member's business is not given sufficient importance. If we see for the last two years how many days we sat for Government business and how it is compensated, we know that it has not been compensated at all. I did not expect the Speaker to say at this stage that we are not going to taken up private member's business. Neither the Business Advisory Committee is supreme nor the Speaker is supreme when the House has decided yesterday morning that on the 7th such and such a Bill would be taken up and six hours are allotted for that and when that has been approved. When such an approval is given, by the House neither the Speaker nor the Business Advisory Committee nor any member of this House has anything to say against that. So far as rule 28 is concerned it says that for every 14 days we have to allot two days for the non-official business. When non-official business is not to be taken up when it is approved by the House, it must be according to rule 28, proviso :

> "Provided further that on a motion made by a Minister for the suspension of this rule the Assembly may resolve to transact Government business on a day allotted for non-official business in which case the time so used shall be made available for the transaction of private members' business on such other day allotted for Government business as the Speaker in consultation with the Leader of the House may determine".

No such thing has happened. We are sorry to say that time and again revised and re-revised business lists are sent. We get prepared on certain thing but some notice comes to us. For example, this Revenue Demand is put for some other day. Now it is immediately brought in two days' business. If business is going to be adjusted according to the convenience of Ministers, why should 216 hon. Member of this House should give way for adjustment of business only in respect of Ministers ? Secondly, when this day is going to be taken as Government business day, definitely it has to be compensated. No such assurances are coming. There are many resolutions sent by us. So far, only one resolution is there. If that is the case, I do not know what should happen to other resolutions. We are sending resolutions and they are printed but they are only going to the wast paper baskets because Government business comes in on the days allotted for the private business. It should not be thought that private business is not important. So, I humbly submit that here there is only a motion to suspend rule 28. When we have approved the report of the Committee on Private Members' Bills and resolutions. Is the approval of the House supreme or the business allotted by the Speaker is supreme ? These are two things to be decided by the Chair particularly in view of second proviso to rule 28. These six hours should be taken only for private members' business

(SRI M. NAGAPPA)

and therefore Government business will not come in. I humbly submit that the private Members business should not be belittled. It has its own importance. So, I request the Government business should not be allowed to be moved now.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಬಂಗಾರಪ್ಪ.—ಈಗ ಪ್ರಿಂಟ್ ಆಗಿರತಕ್ಕ ನಾನ್ ಅಫಿಷಿಯಲ್ ಡೇ ವಿಷಯವಾಗಿ ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಾಗಪ್ಪನವರು ಸಾಕಾದಷ್ಟು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. 8ನೇ ರೆಸಲ್ಯೂಷನ್ ನನ್ನದು ಇದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಟೈಂ ಕೂಡ ಅಲಾಟ್ ಆಗಿದೆ. ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರೊಡನೆ ಸಮಾಲೋಚನೆ ಮಾಡಿ ಗವರ್ನಮೆಂಟ್ ವರ್ಕ್ ಅಲಾಟ್ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದಿರಿ. ಯಾವ ಪ್ರೊವಿಸೋ ಪ್ರಕಾರ ತಾವು ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರನ್ನು ಕೇಳಿ ನಾನ್‌ಅಫಿಸಿಯಲ್ ಡೇ ಅನ್ನು ಅಫಿಸಿಯಲ್ ಡೇ ಆಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಿರಿ ಎಂಬುದು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಆ ರೀತಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಎರಡನೆಯದು ಬಿಸಿನೆಸ್ ಅಡ್ವೈಸರಿ ಕಮಿಟಿಯವರು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು, ರೆಸಲ್ಯೂಷನ್ ಪ್ರಿಂಟ್ ಆಗಿದೆ. ನನ್ನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ರೆಸಲ್ಯೂಷನ್ ಇದೆ, ಇದೇ ರೀತಿ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಇದೆ. ನಾನು ನನ್ನ ರೆಸಲ್ಯೂಷನ್ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ತಯಾರಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ನನಗೆ ಮುಕ್ಕಾಲು ಗಂಟೆ ಟೈಂ ಅಲಾಟ್ ಆಗಿದೆ, ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ ಓದಿಕೊಂಡು ಬರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವಾಗ ಈ ರೀತಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದರೆ ಹೇಗೆ ! ತಾವು ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದ ಹಾಗೆ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ದಿವಸ ನಿಗದಿ ಮಾಡಿದರೆ ನನ್ನ ರೆಸಲ್ಯೂಷನ್ ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತದೆ, ಅಥವಾ ಅದನ್ನು ಕರೆಯದೇ ಇರತಕ್ಕ ಸಂದರ್ಭ ಬರಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ತಾವು ಈ ನಾನ್-ಅಫಿಸಿಯಲ್ ಡೇ ಅನ್ನುವುದನ್ನು ಇಷ್ಟು ಲೈಟ್‌ಆಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಗವರ್ನಮೆಂಟ್ ವರ್ಕ್‌ಗೆ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಕೊಡುತ್ತೇವೆಯೋ ಅಷ್ಟೇ ನಾನ್‌ಅಫಿಷಿಯಲ್ ಡೇಗೂ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಕೂಡ ಕೊಡಬೇಕು. ಹಾಗೇ ಮಾಡದೇ ಈ ರೀತಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಹೋದರೆ ಟೈಂ ಟೇಕನ್ ಅವೇ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ''ಟೈಂ ಈಟನ್ ಅವೇ'' ಆಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನನ್ನ ರೆಸಲ್ಯೂಷನ್‌ನ್ನು ಮಂಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನನಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕು, ಇವತ್ತು ಬಿಟ್ಟರೆ ಬೇರೆ ಯಾವ ದಿವಸ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಾಗಪ್ಪನವರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಈ ರೀತಿ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗತಕ್ಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಏನಿದೆ ಇದು ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಸದಸ್ಯರ ಪೈಕಿ ಮಿನಿಸ್ಟರು ಮಾತ್ರ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹೊಂದಿದ್ದವರು, ವಿಪರೀತ ಕೆಲಸ ಇದ್ದವರು ಎಂಬ ಭಾವನೆ ತಮಗೆ ಇರುವುದಾದರೆ ಅದನ್ನು ತಾವು ಇನ್ನೊಂದು ಸಾರಿ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು ಎಂದು ನನ್ನ ಭಾವನೆ. ನಮಗೂ ಕೂಡ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಇದೆ. ಹೇಳತಕ್ಕ ಹತ್ತಾರು ವಿಷಯಗಳು ಇವೆ, ಬಹಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಈ ವಿಧಾನ ಸಭೆಯ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ತಾವು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ನನ್ನ ರೆಸಲ್ಯೂಷನ್‌ನ್ನು ಮಂಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನನಗೆ ಅಲಾಟ್ ಆದ ಟೈಂನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ರಂಗನಾಥ್.—ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಾಗಪ್ಪನವರ ಪಾಯಿಂಟ್ ಆಫ್ ಆರ್ಡರ್ ಕೇಳಿದ್ದೀರಿ ತಮ್ಮ ರೂಲಿಂಗ್ ಕೊಡಬಹುದು, ತಾವು ಈ ದಿನದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆ ಈ ಲ್ಯಾಂಡ್ ರೆವಿನ್ಯೂ ಬಗ್ಗೆ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಕೊಟ್ಟಿರತಕ್ಕ ಆಶ್ವಾಸನೆ ಏನಿದೆ ಅದನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ ಆ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕಾಂಪ್ರಹೆನ್ಸೀವ್ ಅಮೆಂಡ್‌ಮೆಂಟ್ ತರುವವರೆಗೂ ಕೂಡ ಹಿಂದಿನ ಕಂದಾಯವನ್ನೇ ವಸೂಲು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಈ ವರ್ಷದಿಂದ ಜಾರಿ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಆಶ್ವಾಸನೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಈಗ ಜಮಾಬಂದಿ ಆಗುತ್ತಾ ಇದ್ದು ಏಪ್ರಿಲ್ ಒಂದರಿಂದ ಮುಂದಿನ ವರ್ಷ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಒಂದು ಕಷ್ಟ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇರುವಾಗ ಸರ್ಕಾರದವರು ಈ ಡಿಮ್ಯಾಂಡನ್ನು ಮೂವ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಟ್ಟು, ನಂತರ ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಾಗಪ್ಪನವರ ಪಾಯಿಂಟ್ ಆಫ್ ಆರ್ಡರ್ ಬಗ್ಗೆ ತಾವು ತಮ್ಮ ರೂಲಿಂಗನ್ನು ಕೊಡಬಹುದು. ಮುಂದಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು, ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶಿವಪ್ಪನವರು ಮತ್ತು ನಂಜೇಗೌಡರು ಮೂವ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಸರಿಯಾದ ಸಮಜಾಯಿಸಿ ಕೊಟ್ಟು ರೈತರಿಗೆ ಈ ವರ್ಷ ಯಾವ ರೀತಿ ಪರಿಹಾರ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕು. ಸಮಜಾಯಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಮೇಲೆ ನಾವು ಈ ಡಿಮ್ಯಾಂಡನ್ನು ಮೂವ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡು

ತ್ತೇವೆ ಇಲ್ಲದೇ ಹೋದರೆ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಒಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ನಾವು ಕೆಲವರು ಹೊಂದಿದ್ದೇವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಸಭೆಗೆ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಒಂದು ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಡಲಿ, ನಂತರ ನಾಗಪ್ಪನವರ ಪಾಯಿಂಟ್ ಆಫ್ ಆರ್ಡರ್‌ಗೆ ತಮ್ಮ ರೂಲಿಂಗ್ ಕೊಟ್ಟು ಮುಂದಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ನಡೆಸಬಹುದು.

Sri B. P. GANGADHAR.—The point of order was raised by my hon. Friend at the most appropriate and exact time. ಇವತ್ತು ಲ್ಯಾಂಡ್ ರೆವೆನ್ಯೂ ತಾವು ವಸೂಲು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಏಕೆಂದರೆ ಅದನ್ನು ಬಹಳ ಜನ ಡಿಸ್‌ಪ್ಯೂಟ್ ಮಾಡುವವರು ಇದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಏರಿಯಾದಲ್ಲಿ ಲ್ಯಾಂಡ್ ರೆವಿನ್ಯೂ ವಸೂಲು ಮಾಡಲು ಪೋಲೀಸ್‌ನವರನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು 4 ವರ್ಷದಿಂದ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿರತಕ್ಕ ಹಣವನ್ನು ಈ ಒಂದೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ಒಂದು ವಿಷಯವೂ ಕೂಡ ಚರ್ಚೆಯಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. According to rules, once in a fortnight, there should be non-official business and you have to allow it according to your discretion, of course. ಈಗ ಎರಡು ವಾರ ಆಗಿದೆ. ಒಂದು ವಾರವೂ ಕೂಡ ನಾನ್‌ಅಫಿಷಿಯಲ್ ಬಿಸಿನೆಸ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗಿಲ್ಲ, ಒಂದು ದಿವಸವೂ ಕೂಡ ಅಲಾಟ್ ಆಗಿಲ್ಲ. ನಿಮಗೆ ಇರತಕ್ಕ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಇಷ್ಟು ಲೈಟ್ ಆಗಿ ಇದನ್ನು ಭಾವನೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನಾವು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತಿರುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ತಯಾರಾಗಿಲ್ಲ. ಒಂದು ವಾರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿವಸವಾದರೂ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಇದಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿರುವುದು ನಮ್ಮ ಹಕ್ಕು, ಇದನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳಿಗೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ನಮಗೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ತಾವು ನಮಗೆ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರೊಟೆಕ್ಷನ್ ಕೊಡಬೇಕು. ಗವರ್ನಮೆಂಟ್ ಬಿಸಿನೆಸ್ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವೋ ನಾನ್ ಅಫಿಷಿಯಲ್ ಬಿಸಿನೆಸ್ ಕೂಡ ಅಷ್ಟೇ ಮುಖ್ಯ. ಅಷ್ಟೇ ಆವಶ್ಯಕ. ನಾನ್‌ಅಫಿಷಿಯಲ್ ಬಿಸಿನೆಸ್‌ಗೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೆ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘನೆ ಮಾಡಿದ ಹಾಗಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

Sri K. H. RANGANATH.—What I said was not properly understood by my friends and Sri Gangadhar.

Mr. SPEAKER.—I have understood the hon. Member.

Sri K. H. RANGANATH.—Sri Gangadhar stated that the point of order raised by the hon. Member Sri Nagappa was at the appropriate time. I do not know whether I made myself clear. My point is only this: Immediately after the Question Hour, before the Demand was to be moved, a request was made, with the permission of the Chair, to the Hon. Revenue Minister to give certain clarifications and make positive statements on some of the burning issues of the State that are before the State to-day. So we are at this stage.

Sri M. NAGAPPA.—Please excuse me, Sir. I just asked the Hon. Chair whether he is going to allow me to speak or whether the Demands are going to be taken into consideration. The Chair allowed me. Otherwise, I would have given full scope for the hon. Minister to reply.

Mr. SPEAKER.—I never stated so. After this discussion began, I have been only listening.

Sri M. NAGAPPA.—The records may be perused.

Mr. SPEAKER.—I never uttered a single word.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್.—ತಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ಒಂದು ವಿಷಯ ತರಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಈಗ ಎರಡು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಬಂದಿವೆ. ಮೊದಲನೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎಂದರೆ ರೆವಿನ್ಯೂ ಡಿಮ್ಯಾಂಡ್ ಮೇಲೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೌಜಲಗಿಯವರು ಡಿಮ್ಯಾಂಡನ್ನು ಮಂಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕೇ, ಬೇಡವೇ ಎಂಬುದು. ಎರಡನೆಯದು ಇವತ್ತು ನಾನ್ ಅಫಿಷಿಯಲ್ ಡೇ, ಆದ್ದರಿಂದ ಅಫಿಷಿಯಲ್ ಬಿಸಿನೆಸ್ ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕೇ ಬೇಡವೇ ಎಂಬುದು. ಮೊದಲನೆಯದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎಂದು ನನಗೆ ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರತಕ್ಕ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದರಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಭರವಸೆ ಇಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ತಮಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವಂತೆ ಹಿಂದಿನ ಬಡ್ಜೆಟ್ ಸೆಷನ್‌ಗೆ ಮುಂಚೆಯೇ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಲ್ಯಾಂಡ್ ರೆವಿನ್ಯೂ ಅಬಾಲಿಷ್ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಅಂತಲೇ ಬಂದಿತ್ತು. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದೆ ಸರ್ಕಾರ ಅಂತ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ.

4-00 P.M.

ಹಿಂದೆ ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹೆಗಡೆಯವರು ಬಡ್ಜೆಟ್ ಭಾಷಣ ಮಾಡುತ್ತಾ ಏನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆಂಬುದನ್ನು ತೆಗೆಸಿ ನೋಡಿ. ಅದರಲ್ಲಿ ಅವರು ಭೂಕಂದಾಯವನ್ನು ರದ್ದು ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಈ ದಿವಸ ಅದನ್ನು ಇನ್ನೂ ಎನ್‌ಹ್ಯಾನ್ಸ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದಾರೆ ಅಂದಾಗ ಅದನ್ನು ಇನ್ನು ರದ್ದು ಮಾಡುವುದೆಲ್ಲಿ ಬಂತು ಇಂಥ ಒಂದು ಅಚಾತುರ್ಯದಿಂದ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಜನರಿಗೆ ಬಹಳ ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿರತಕ್ಕವರು ಒಂದೊಂದಾವರ್ತಿ ಒಂದೊಂದು ರೀತಿ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾ ಹೋದರೆ ಇದೇನು ನಾಟಕವೇ ನಾವಿಲ್ಲಿ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವುದು ? ಮಾತೆತ್ತಿದರೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ತಾವು ಉತ್ತರ ಕೊಡಲಿ ಅನಂತರ ನೋಡೋಣ ಅನ್ನುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿ ಹತ್ತಿ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವಾಗ ಅದನ್ನು ಆರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ತಾವು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡದೆ ಆಡಳಿತ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ತಾವು ಮತ್ತಷ್ಟು ಎಣ್ಣೆ ತುಪ್ಪ ಸುರಿಯುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ ; ಅಂದರೆ ಇನ್ನು ಬೆಂಕಿ ಆರಿಸುವುದೆಲ್ಲಿ ಬಂತು ? ರೈತಾಪಿ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಈ ದಿವಸ ಬಹಳ ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿರತಕ್ಕವರು ಆಡಿದ ಮಾತನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವರು ಸಿದ್ಧರಾಗಿಲ್ಲ ; ತಯಾರಾಗಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಇವರು ಇಲ್ಲಸಲ್ಲದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿ ಜನರನ್ನು ವಂಚಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಜನರಿಂದ ಮತಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವವರೆಗೆ ಒಂದು ಹೇಳಿಕೆ, ಜನರಿಂದ ಓಟನ್ನು ಪಡೆದದ್ದು ಆದನಂತರ ಮತ್ತೊಂದು ಹೇಳಿಕೆ. ಇದು ಆಗಬಾರದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ವಿಷಯ ಮೊದಲೆ ಚರ್ಚೆಯಾಗಬೇಕು. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಒಂದು ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಆಗ ನಮಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಂಶಯ ನಿವಾರಣೆ ಆದರೂ ಆಗಬಹುದು. ಇನ್ನು ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಈ ದಿವಸ ಇಲ್ಲಿ ಖಾಸಗೀ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕಾದ್ದು ಯುಕ್ತ. ಅದನ್ನು ನಾನು ತಮ್ಮ ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಇನ್ನು ನಾನು ಹೆಚ್ಚು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಪಡುವುದಿಲ್ಲ.

Mr. SPEAKER.—There is not a single new point in the Hon. Member's speech. He has repeated the same point *ad nauseam* ;

Sri M. S. KRISHNAN.—I did not repeat. The Speak is mistaken.

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ.—ಸ್ವಾಮಿ, ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನಾನು ಸಲಹೆ ಮಾಡುವುದಿಷ್ಟೆ: ಈ ದಿವಸ ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಪ್ರಕಾರ ಇಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಡಿಮ್ಯಾಂಡನ್ನು ಮೂವ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕ್ಲಾರಿಫಿಕೇಷನ್ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ಮಾನ್ಯ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು ಕೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆ ಅವರು ಉತ್ತರಕೊಟ್ಟ ನಂತರ ಈ ದಿವಸ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿರುವುದು ನಾನ್ ಅಫಿಷಿಯಲ್ ಬಿಜಿನೆಸ್. ಅದರ ಚರ್ಚೆಗೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಡಲೇಬೇಕೆಂದು ಕೆಲವು ಸದಸ್ಯರು ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಒತ್ತಾಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಗಳಾದ ಬಂಗಾರಪ್ಪನವರು, ನಾಗಪ್ಪನವರು ಬಹಳವಾಗಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ನನಗೆ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಎರಡು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಹುದೆಂದು ಅನಿಸುತ್ತಿದೆ. ಒಂದು ಈ ದಿವಸ ಹಾಕಿರತಕ್ಕ ಪ್ರೋಗ್ರಾಂ ಪ್ರಕಾರ ಡಿಮ್ಯಾಂಡನ್ನು ಡಿಸ್‌ಕಸ್ ಮಾಡುವುದು ಈ ಡಿಮ್ಯಾಂಡುಗಳ ಚರ್ಚೆ ಮುಗಿದನಂತರ ಅಂದರೆ ತಾ : 28-3-69 ನಂತರ ಈ ನಾನಫಿಷಿಯಲ್ ಬಿಜಿನೆಸ್ ನಡೆಸುವುದು ಒಂದು ಸಲಹೆ ; ಇನ್ನೊಂದು ಸಲಹೆ ಏನೆಂದರೆ ಈ ದಿವಸ ನಾನಫಿಷಿಯಲ್ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಬೇಕಾದುದು ನ್ಯಾಯವಾದ್ದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಚರ್ಚೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನಾಳೆ ಸೋಮವಾರ ಈ ದಿವಸದ ಡಿಮ್ಯಾಂಡನ್ನು ಡಿಸ್‌ಕಸ್ ಮಾಡಬಹುದು ಅನ್ನುವುದು. ಅದರೆ ಈ ಬಗ್ಗೆ ನನ್ನ ಪರ್ಸನಲ್

ಒಪೀನಿಯನ್ ಏನೆಂದರೆ ಮೊದಲು ಈ ದಿವಸ ಡಿಮ್ಯಾಂಡನ್ನು ಚರ್ಚೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅನಂತರ ವೇಳೆಯೇನಾದರೂ ಉಳಿದರೆ ನಾನಫಿಷಿಯಲ್ ಸಬ್‌ಜೆಕ್ಟನ್ನು ಡಿಸ್‌ಕಸ್ ಮಾಡಬಹುದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶರಣಗೌಡ ಇನಾಂದಾರ್.—ಸ್ವಾಮಿ, ನಾನು ಈ ಮನೇಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಹಳ ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ವಿಮರ್ಶೆಮಾಡಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಈ ದಿವಸ ಕೊಶ್ಚನ್ ಅವರ್ ಆದನಂತರ ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಏನು ಒಂದು ಬಿಜಿನೆಸ್ ನಡೆಯಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲ ಅವಕಾಶ ಕೊಡುತ್ತಿಲ್ಲ ಅನ್ನುವುದನ್ನು ನಾನು ಬಹಳ ವಿಷಾದದಿಂದ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಇಂಪಾರ್‌ಟೆಂಟ್ ಪರ್ಸನ್‌ಗಳೇ, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಚಾರವೂ ಇಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಇಂಪಾರ್‌ಟೆಂಟ್ ಆದದ್ದೇ. ಯಾವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೂ ಇದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ತಾವು ನೆನ್ನೆಯ ದಿವಸ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರೈವೇಟ್ ಮೆಂಬರುಗಳ ಬಿಲ್ ವಿಚಾರವನ್ನು ಅದರ ಚರ್ಚೆ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ನಿಗದಿಮಾಡಿರತಕ್ಕ ಕಾಲವನ್ನು ಸಭೆಗೆ ತಿಳಿಸಿದಿರಿ. ಈ ದಿವಸ ನಮಗೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಆಫೀಸಿನಿಂದ ಬಂದಿರತಕ್ಕ ಅಜೆಂಡಾದಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿರುವಂತೆ ಇಲ್ಲಿ ಈ ದಿವಸ ಏನೇನು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಚರ್ಚೆಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಶಾಶವಿದೆ, ಯಾವ ಯಾವ ಸಬ್‌ಜೆಕ್ಟನ್ನು ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಚರ್ಚೆಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದೂ ಈಗಾಗಲೇ ತೀರ್ಮಾನವಾಗಿದೆ. ತಾವು ನೆನ್ನೆಯ ದಿನವೇ ಈ ದಿವಸ ಇಲ್ಲಿ ನಾನಫಿಷಿಯಲ್ ಬಿಲ್ಲುಗಳ ಮೇಲೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ ಅನ್ನುವುದಾಗಿ ಈ ಅಜೆಂಡದಲ್ಲಿ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ನೆನ್ನೆಯೇ ಇದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿದ್ದಾರೆಂದು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಈ ದಿವಸದ ಬಿಜಿನೆಸ್ ಆಫ್ ದಿ ಡೇ ಏನಿದೆ ಅನ್ನುವುದನ್ನು ನೋಡಿ—ಇದರಲ್ಲಿ ಬೆಳಗ್ಗೆ 9 ಗಂಟೆಯಿಂದ ಹತ್ತೂವರೆಯುವರೆಗೆ ಫೈನಾನ್‌ಷಿಯಲ್ ಬಿಜಿನೆಸ್. ಆದಾದನಂತರ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಒಂದು ಗಂಟೆಯಿಂದ ಸಾಯಂಕಾಲ 7 ಗಂಟೆಯವರೆಗೆ ಅಂದರೆ ಆರು ಗಂಟೆಯ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಕಾಲಟೆಂಷನ್ ನೋಟೀಸ್‌ಗಳ ಚರ್ಚೆ, ಅದಾದನಂತರ ಫೈನಾನ್ಷಿಯಲ್ ಬಿಜಿನೆಸ್ ಅಂದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗಂಟೆ ಕೊಶ್ಚನ್ ಅವರಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಅನಂತರ ಪ್ರೈವೇಟ್ ಮೆಂಬರುಗಳ ಬಿಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಚರ್ಚೆ ಹೀಗಿದೆ. ಆದರೆ ಹೀಗೆ ಈ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಇದರಲ್ಲೇನೋ ಸ್ವಲ್ಪ ಇನ್‌ಕನ್‌ಸ್ಟಿಟೆನ್‌ಸಿ ಇದ್ದಹಾಗೆ ಇದೆ. ಈ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಿರುವುದು ಸರಿಯಾಗಿರುವಂತೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ದಿವಸ ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರೈವೇಟ್ ಮೆಂಬರುಗಳ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಚರ್ಚೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಅದಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆಗಳನ್ನು ಅಲಾಟ್ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಅಂದಾಗ ಇನ್ನು ಈ ರೆವಿನ್ಯೂ ಹೆಡ್ಡನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಚರ್ಚೆಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಾದರು ಎಲ್ಲಿದೆ ? ಇದಕ್ಕೆ ಸುತರಾಂ ವೇಳೆ ಇಲ್ಲ. ಒಂದರಿಂದ ಸಾ. 7ಕ್ಕೆ ಇರತಕ್ಕ ಆರು ಗಂಟೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಒಂದು ಗಂಟೆ ಹೋಗುತ್ತಾ ಉಳಿದ 5 ತಾಸಿನಲ್ಲಿ 4 ತಾಸು ಪ್ರೈವೇಟ್ ಮೆಂಬರ ಬಿಲ್ಲಿನ ಚರ್ಚೆಗೆ ಹೋದರೆ ಇನ್ನೂ ಡಿಮ್ಯಾಂಡನ್ನು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವೆಲ್ಲಿದೆ ? ಇದರ ಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವೇ ಇಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಏನಿದ್ದರೂ ಬರಿ ಪಾಯಿಂಟಾಫ್ ಆರ್ಡರುಗಳನ್ನು ರೈಜ್‌ಮಾಡುವುದರಲ್ಲೇ ಕಾಲ ಹೋಗುತ್ತಿದೆ. ನಾನು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಸವಿನಯವಾಗಿ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದೇನೆಂದರೆ ಈ ಮನೆಯ ವೇಳೆ ಬಹಳವಾಗಿ ಹರಣವಾಗುತ್ತಿದೆ. I am fed up with what is happening in the House. We come here duly prepared to speak and make contribution to the debate. Now most of the valuable time of the House is taken away by the indifferent attitude taken by some of the members and I think the Chair is helping it. I am very sorry to say this.

Sri K. H. RANGANATH.—I rise to a point of order, Sir.

Sri S. SHARAN GOUDA INAMDAR.—Sir, I am also speaking on a point of order.

Sri K. H. RANGANATH.—Let the records be verified; he is not speaking on a point of order.

Mr. SPEAKER.—Hon. Member Sri Ranganath may please sit down.

Sri K. H. RANGANATH.—I am not amenable to this compromising attitude of the Chair. Sir, I am on a Point of Order. I am very sorry about the remarks made by my friend Sri Sharanagouda Inamdar. I am in the Opposition and Sri Sharanagouda Inamdar is also in the Opposition. Still, I cannot subscribe to the view of my friend personally that we have been wasting the time of the House and some of us are contributing to it. My point of order is this. Have we, on all these days, from 21st February, wasted the time of the august House ? Have we not contributed anything which is to be looked down by the public ? Such a remark has been made by my friend. Is it in order ?

Sri SHARANAGOUDA INAMDAR.—Sir, I had also raised a Point of Order under Rules 27 and 28. I was very much interested in bringing to the notice of the Chair that these two Agenda papers have been supplied, *viz.* one Report which was read and approved by the House, and another is the list supplied to the Members. I think, there is some inconsistency in these two things. Therefore, instead of allowing speeches by Members, I request the Chair to decide it immediately without giving any more scope for others to raise other issues. Please decide whether you are going to allow the business of the House today according to the List of Business or allow Private Members' business as per the recommendation accepted by this House yesterday. The hon. the Leader of the Opposition has said so many things. Yesterday also, we demanded certain documents and information regarding the action taken by the Government from September last up to this day about the assurance given regarding land revenue collection. I request the Hon. Minister, through you, Sir, to at least give a statement as to the correct position with regard to land revenue collection. I request the Chair to decide immediately as to which business prevails today. My friend, Sri Ranganath raising a Point of Order in between said that my remarks are not relevant. I leave it to the Chair to decide whether it is relevant or not.

Sri K. H. RANGANATH.—I am not prepared to accept that we are contributing to wasting of time in this House. I do not want to take the accusation. We should not allow things to go in that way.

Sri K. H. PATIL.—Sir, will it be proper on our part to discuss other things when my friend Sri Nagappa has raised a fundamental question ?

Mr. SPEAKER.—I am just seeking information from the Hon. Minister for Parliamentary Affairs on that very Point of Order.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿ (ನ್ಯಾಯ, ಕಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟರಿ ಶಾಖೆಗಳ ಮಂತ್ರಿಗಳು).—ತಾವು ನನಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಕೃತಜ್ಞನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನನಗೇನೊ ಒಂದೊಂದು ಸಾರಿ ಈ ಕಡೆ ಗಣನೆಗೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲವೋ ಏನೋ ಎಂಬ ಅನುಮಾನ ಬರುತ್ತದೆ. ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ಪಾಟೀಲ್ ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಾ ಇರತಕ್ಕ ಸಲಹೆಯನ್ನು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತೇನೆ. ಒಂದು, ಎರಡು, ಮೂರು ಕ್ರಿಯಾಲೋಪಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಖಾಸಗಿ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಪ್ರೈವೇಟ್ ಮೆಂಬರ್ಸ್ ಬಿಜಿನೆಸ್ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಕಾಲವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಾ ಇಲ್ಲವೆಂಬುದಾಗಿ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಆಗ್ರಹ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇರುವುದು

ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾಲ ಒದಗಿಸಿಕೊಡಬೇಕು ಅದಕ್ಕೆ ಇರತಕ್ಕ ನಿಯಮಾವಳಿಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಪರಿಶೀಲನೆಮಾಡಿದರೆ, ಕಾಲ ಒದಗಿಸಿಕೊಡುವುದು ನ್ಯಾಯವಾದುದು ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯ ವಾದುದು ಎಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರೂ, ತಾವು ಅನುಸರಿಸತಕ್ಕ ಕ್ರಮ ಸರಿಯಾಗಿದೆ, ಕ್ರಿಯಾಲೋಪಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲವೆಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿದರು ನಿನ್ನೆ ಪ್ರೈವೇಟ್ ಮೆಂಬರ್ಸ್ ಬಿಲ್ಸ್ ಅಂಡ್ ರೆಜಲ್ಯೂಷನ್ಸ್ ಕಮಿಟಿಯವರು ಒಂದು ವರದಿಯನ್ನು ಈ ಸಭೆಯ ಮುಂದಿಟ್ಟು ಆ ವರದಿ ಈ ಸಭೆಯ ಅಂಗೀಕಾರವನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ. ಆ ವರದಿ ಬಗ್ಗೆ ಈ ದಿನ 7ನೇ ತಾರೀಖು ಶುಕ್ರವಾರ 4 ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ಖಾಸಗೀ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳ ಮೂಲಕ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿತ್ತು.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ನಾಗಪ್ಪ.—ಈಗ 6 ಗಂಟೆಕಾಲ ಕೆಲಸ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಸಭೆ $6\frac{1}{2}$ ಗಂಟೆ ಕಾಲ ಪ್ರೈವೇಟ್ ಮೆಂಬರ್ಸ್ ಬಿಜಿನೆಸ್ಸಿಗೆ ಕಾಲವನ್ನು ನಿಗದಿಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ 6 ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ಈಗ ನಿಗದಿಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರೈವೇಟ್ ಮೆಂಬರ್ಸ್ ಬಿಲ್ಸ್ ಅಂಡ್ ರೆಜಲ್ಯೂಷನ್ಸ್ ಇವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಾಗ್ಗೆ ಈ ಸಭೆ ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಕೂಡಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಟೋಟಲ್ ಮಾಡಿದರೆ ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಕೂಡಬೇಕು. ಮರುದಿವಸಕ್ಕೆ $2\frac{1}{2}$ ತಾಸು ಎಂಬುದಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿ.—ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳುತ್ತಾ ಇರುವುದನ್ನು ನಾನು ಸರಿಯಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಬೇರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇತರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಸರಿಯೇ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎದ್ದಿದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಕಾರ್ಯ ಕಲಾಪಗಳಿಗೆ ಅಡಚಣೆ ಬಾರದೆ ಬೇರೆ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳದೇ ಇದ್ದರೆ, ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ಬೇರೆ ಮಾರ್ಗವಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಸಭೆಯ ಅನುಮತಿ ಪಡೆಯದ ಹೊರತು ಏನೂ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಸಭೆಯು ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳ ಬೇಕಾಯಿತು. ನಿನ್ನೆಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯೇ ಬೇರೆ. ಈ ಸಭೆಯ ಒತ್ತಾಯಕ್ಕೆ ತಾವು ಒಪ್ಪಿ ಇವತ್ತು ಬೆಳಗ್ಗೆ 9 ರಿಂದ $10\frac{1}{2}$ ವರೆಗೆ ಪುನಃ 1 ರಿಂದ 7 ಗಂಟೆಯವರೆಗೆ ಕೂಡುವುದಕ್ಕೆ ನಿರ್ಣಯವಾಯಿತು. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ 9 ಗಂಟೆಗೆ ಸೇರಿದ ಸಭೆ $12\frac{1}{2}$ ಗಂಟೆಯವರೆಗೆ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪ ನಡೆಸಿ, 1 ರಿಂದ 7 ರವರೆಗೆ ನಡೆಸುವ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳಿಗಾಗಿ 2 ಗಂಟೆಗೆ ಸೇರಿತೆಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ನಿನ್ನೆ ಈ ಸಭೆ ಒಪ್ಪಿದಂತೆ ಆ ವರದಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಬೇರೆ ನಿರ್ಣಯವಾಗಿದೆಯೆಂದು ಸಲಹೆ ಬಂದಿದೆ. ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಈ ಪ್ರೈವೇಟ್ ಮೆಂಬರ್ಸ್ ಬಿಲ್ಸ್ ಅಂಡ್ ರೆಜಲ್ಯೂಷನ್ಸ್ ಬಗ್ಗೆ ಏನು ವರದಿ ಬಂತು, ಈ ಸಭೆ ಏನು ನಿರ್ಣಯಮಾಡಿತು ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಈಗ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇಲ್ಲ.

ಈ ಸಭೆ ನಿನ್ನೆ ಸಂಜೆ 7 ಗಂಟೆಯ ಮೇಲೆ ಯಾವ ಪುನರ್ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಬಂತೋ, ಆ ನಿರ್ಣಯ ಮಾತ್ರ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇದೆ. ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಿದಮೇಲೆ ನಿರ್ಣಯದಂತೆ ಈ ಸಭೆ ಕಾರ್ಯ ಕಲಾಪಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಮೂರುವರೆ ಗಂಟೆ, ಈಗ ಎರಡರಿಂದ ನಾಲ್ಕು ವರೆ ಎಂದು 6 ಗಂಟೆಯ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಯಾವುದೇ ಸದಸ್ಯರಾಗಲೀ, ಪುನಃ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದು ಸರಿಯಾದುದಲ್ಲವೆಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಎರಡನೆಯದು, ಇವತ್ತು ತಾವು ಒಂದು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ. ಇದು ಸರಿಯೇ ಎನ್ನು ವುದನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು 28ನೇ ನಿಯಮವನ್ನು ಓದಿ, ಇದನ್ನು ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಯಾವ ವಿಧವಾದ ಹಕ್ಕು ಇಲ್ಲವೆಂದು ವಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. 28ನೇ ನಿಯ ಮವನ್ನು ಓದಿದರೆ- ತಮಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಇದೆ ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

> "28. (1) The Speaker, after considering the state of business of the Assembly, may allot so many days as may in his opinion be possible, compatibly with the public interest for private Members' business and may allot different days for the disposal of different classes of such business; and on days so allotted for any particular class of business, business of that class shall have precedence. On other days no business other than Government business shall be transacted except with the consent of the Leader of the House."

(ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿ)

ಆದ್ದರಿಂದ ಅಲಾಟ್ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ತಮ್ಮ ವಿವೇಚನೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟದ್ದು. ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರೈವೇಟ್ ಮೆಂಬರ್ ಬಿಸಿನೆಸ್ ಕೂಡ ಸೇರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮಾನ್ಯ ನಾಗಪ್ಪನವರು ಎತ್ತಿದಂತಹ ಕ್ರಿಯಾಲೋಪದಲ್ಲಿ

"Provided further that on a motion made by a Minister for the suspension of this rule the Assembly may resolve to transact Government business on a day allotted for non-official business, in which case the time so used shall be made available for the transaction of private members' business on such other day allotted for Government business as the Speaker in consultation with the Leader of the House may determine."

ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಕೂಡ ಅಪ್ಲೈ ಆಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ನಿನ್ನೆ ಸಂಜೆ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳನ್ನು ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡುವಂತಹ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ವಿರೋಧಪಕ್ಷದ ಸಚೇತಕರು ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು, ತಾವು ಎಲ್ಲಾ ಸಮಾಲೋಚನೆ ಮಾಡಿ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾದಂತಹ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ತಯಾರುಮಾಡಿದಮೇಲೆ ಈಗ ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಾಗಪ್ಪನವರು ಮಾಡಿದಂತಹ ಕ್ರಿಯಾಲೋಪ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಈಗ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯವರೇ ಸೂಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸೂಚನೆಗೆ ಸಭೆ ಒಪ್ಪಿದೆ ಎಂದು ನಾವು ಭಾವಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆ ಭಾವನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ,

Provided further that the Speaker may in his discretion permit transaction of Government business on a day allotted for non-official business."

ಈ ಪ್ರೊವಿಸೋ ಪ್ರಕಾರ ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಯಾವ ಅಡಚಣೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ತಾವು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿ; ಸರ್ಕಾರಿ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳು ಆಗಬೇಕಾದದು ಅಗತ್ಯ. ಖಾಸಗಿ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ತೀರ್ಮಾನ ಕೈಗೊಂಡರೆ, ಅದನ್ನು ಯಾರೂ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದಮೇಲೆ 28 (1) ರ ಕೊನೆಯ ಪ್ರೊವಿಸೊ ಪ್ರಕಾರ ತಾವು ತೀರ್ಮಾನ ಕೈಕೊಂಡಿದ್ದೀರಿ ಒಂದು ಭಾವನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದೇ ಕಾರಣದಿಂದ ನೀವು ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಕೈಕೊಂಡಿರತಕ್ಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳೆಲ್ಲಾ ಸರಿಯಾಗಿದೆ, ಕಾನೂನು ನಿಯಮಗಳಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿದೆ ಎಂದು ನಾನು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ಪಾಟೀಲ್ (ಗದಗ್).—ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಯವರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ, ಪ್ರೈವೇಟ್ ಬಿಸಿನೆಸ್ ಯಾವ ದಿವಸ ನಿಯಮಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಆ ದಿವಸ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ತಮ್ಮ ಡಿಸ್ಕ್ರಿಶನ್ ಉಪಯೋಗಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸರ್ಕಾರಿ ಬಿಸಿನೆಸ್ಸಿಗೆ ಪರವಾನಿಗೆ ಕೊಡಬಹುದು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅದು ನಿಜ. ಏನಾದರೂ ಅಂಥ ಅನಾಹುತ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ, ದೇಶ ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ, ಇತರ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡಂತಹ ವಿಚಾರವನ್ನು ಹಿಂದೆ ಹಾಕಿ, ಹೆಚ್ಚು ಅಗತ್ಯವೆಂದು ಕಂಡುಬಂದದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಸ್ಪೀಕರಿಗೆ ಹಕ್ಕು ಇದೆ. ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ರೂಲ್ಸನ್ನು ಸ್ಪೀಕರ್ ಸಸ್ಪೆಂಡ್ ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರವೂ ಇದೆ. ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಯವರು ಬಹಳ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾದ ರೂಲ್ಸ್ ಇದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. 14 ದಿವಸದೊಳಗೆ ಎರಡು ದಿವಸಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಕೊಡಬಾರದು ಎಂದು. ಎರಡು ದಿವಸ ಅಂದರೆ, ಒಂದರಿಂದ 6 ಗಂಟೆಯ ತನಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ 10 ಗಂಟೆಯ ಅವಧಿಯಾಯಿತು. ಈ 10 ಗಂಟೆಯ ಅವಧಿಯನ್ನು ನಾನ್ ಅಫಿಷಿಯಲ್ ಬಿಸಿನೆಸ್ಸಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ 9ವರೆ ಗಂಟೆ ಕೂಡ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸ್ಪೀಕರಿಗೆ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಇರುವಂತಹ ಒಂದು ದಿವಸದ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿ ಮೊಟಕು ಮಾಡುವುದು ಸಮಂಜಸವಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರದವರು ನಾನ್ ಅಫಿಷಿಯಲ್ ಬಿಸಿನೆಸ್ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಮಾಡಬೇಕು, ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ನಮ್ಮ ವಂದನೆಯನ್ನು ಇವರಿಗೆ ಇದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸಲ್ಲಿಸಬಹುದು. ಮಾನ್ಯ ಹುಚ್ಚುಮಾಸ್ತಿ ಗೌಡರು ಯಾವುದೋ ಅವಸರದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಡಿಸ್ಕಸ್ ಮಾಡಿರಬಹುದು. ಈಗ ಒಂದು ಗಂಟೆಯನ್ನು ಉಪಯೋಗ ಮಾಡುತ್ತಾ ಉಳಿದ 9 ತಾಸನ್ನು ಮುಂದೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳೋಣ. ರೆವೆನ್ಯೂ ಡಿಮ್ಯಾಂಡನ್ನು ತೆಗೆದು

ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ರೆವೆನ್ಯೂ ಮಂತ್ರಿಯವರು ತಾವು ಮಾಡಿರತಕ್ಕ ಸ್ಟೇಟ್‌ಮೆಂಟಿನ ಬಗ್ಗೆ ನಮಗಾಗಲಿ, ಜನತೆಗಾಗಲಿ, ಯಾವ ನಿಲುಮೆಯನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಅವರು ಹಾಕಿರತಕ್ಕಂತಹ ಕರಭಾರವನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಇವರು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ತದ್ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಥ ಒಬ್ಬ ಮಂತ್ರಿಯವರ ಸ್ಟೇಟ್‌ಮೆಂಟಿಗೆ ತಾಳಮೇಳಗಳು ಇಲ್ಲದಂತಾಗಿದೆ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲೂ ವಿಚಾರ ಮಾಡದೆ, ಇವತ್ತು ಡಿಮ್ಯಾಂಡ್ ಇಡುತ್ತೇವೆ, ಒಂದು ಗಂಟೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿ, ನೀವು ಓಟು ಹಾಕಿ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ಕೌಜಲಗಿಯವರಲ್ಲಿ ವಿನಂತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ, ಇನ್ನೊಂದು ದಿವಸವನ್ನು ಇದಕ್ಕೆ ಮೀಸಲಾಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಿ. ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸವನ್ನು ನಾನ್ ಅಫಿಷಿಯಲ್ ಬಿಸಿನೆಸ್‌ಗೆ ಮೀಸಲಾಗಿಡಬೇಕು. ಹೋದ ಒಂದು ವಾರ ಮತ್ತು ಇವತ್ತಿನ ಒಂದು ವಾರ. ಇದು ಮಾಡಿದಿದ್ದರೆ, ಸರ್ಕಾರದ ತಪ್ಪಾಗುತ್ತದೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಸ್ಪೀಕರ್ ಜವಾಬ್ದಾರರಲ್ಲ, ಮೆಂಬರ್ಸ್ ಜವಾಬ್ದಾರರಲ್ಲ. ಸದಸ್ಯರ ಹಕ್ಕಿಗೆ ಚ್ಯುತಿ ಬರದಂತಹ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕು. ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾಯಿಸುವುದಾದರೂ, ನಾನ್ ಅಫೀಷಿಯಲ್ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳಿಗೆ ಚ್ಯುತಿ ಬಾರದಂತೆ ಒಂದು ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯಿಂದ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ವಿನಂತಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

4-30 P.M.

SRI H. M. CHANNABASAPPA.—On this point of order, the Hon. Minister for Parliamentary Affairs is a very clever lawyer. He knows how to win his case. Unfortunately, many of us are not lawyers. That is our deficiency. No doubt, the Speaker has ample powers to change the order of business and introduce Government business on a non-official day. But what is the spirit behind it? It is as one of the hon. Members referred as extraordinary occasions. The Constitution provides extraordinary powers to the Governor. Does the Governor exercise the power every day? It is only under extraordinary circumstances that he could intervene.

SRI K. PUTTASWAMY.—I readily concede that point. My contention was the House has decided it.

SRI H. M. CHANNABASAPPA.—Granting that, the Speaker is the custodian of the privileges of the members of this House and the time for non-official business has got to be safeguarded very scrupulously by the Hon. Speaker because non-officials are always at a disadvantage. Therefore it would not be in the fitness of things to encroach upon the non-official business on the plea that the Government business should immediately have priority. I should have no objection for Government business to have adequate time. It is for the Government to sit and adjust its own requirements and provide as much time as may be necessary for Government business. While deciding what time is required for Government business and what time is required for non-official business, adequate time might be provided for unforeseen contingencies that might arise during the deliberations of this House. I for one think that there is not such extraordinary situation arisen in order to force the Government business on a non-official day. In the absence of such a contingency, it would not be fair for the Speaker to curtail the privileges of non-officials and curtail non-official time for non-official business.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸ್ (ಸಾಗರ).—ಸ್ವಾಮಿ ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿನ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 3 ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಉದ್ಭವವಾಗಿವೆ.ಒಂದು ರೆವಿನ್ಯೂ ಡಿಮ್ಯಾಂಡನ್ನು ಈ ದಿವಸ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ? ಒಂದು ಲ್ಯಾಡ್ ರೆವಿನ್ಯೂ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ವಿಷಯಗಳು ಪ್ರಸ್ತಾಪವಾಗಿದ್ದು ಒಂದು. ನಾನ್ ಅಫಿಷಿಯಲ್ ಬಿಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಬಂದಿತ್ತು. ಸರ್ಕಾರದವತಿಯಿಂದ ಹಿಂದೆ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವೊಂದು ಭರವಸೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಏನಾಯಿತು ಎಂಬುದು ಇದುವರೆಗೂ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಕ್ಲಾರಿಫೈ ಮಾಡದ ಹೊರತು ಈ ಡಿಮ್ಯಾಂಡ್ ಇಡಕೂಡದು ಎಂದು ಆಕ್ಷೇಪಣೆ ಇದೆ. ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ರೂಲ್ಸ್ ಆಫ್ ಪ್ರೊಸೀಜರ್ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಆಕ್ಷೇಪಣೆ ಸರಿಹೋಗದೇ ಇದ್ದರೂ ಕೂಡ ಈ ಆಕ್ಷೇಪಣೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಮೆರಿಟ್ಸ್ ಇವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಗಮನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಲ್ಯಾಂಡ್ ರೆವಿನ್ಯೂ ಬಗ್ಗೆ ಏನು ನಡೆದಿದೆ ಎಂಬುದು ಈ ಸಭೆಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಸರ್ಕಾರದವತಿಯಿಂದ ಕೆಲವು ಭರವಸೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಭರವಸೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರೆ ಚರ್ಚೆಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಮೆರಿಟ್ ಇದೆ, ಇದು ಒಂದು ವಿಷಯ. ರೆವಿನ್ಯೂ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಸ್ಟೇಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಮಾಡಬೇಕು ಅದರಿಂದ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಡಿಮ್ಯಾಂಡ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ಎರಡನೇ ವಿಚಾರ. ಈಗ ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಏನೆಂದರೆ ನಾನ್ ಅಫಿಷಿಯಲ್ ಬಿಜಿನೆಸ್ಸಿಗೆ ಸಮಯ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ, ಆ ಸಮಯ ಈಗ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆ; ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ರೆವಿನ್ಯೂ ಡಿಮ್ಯಾಂಡ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು ಎನ್ನುವುದು ಇದೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾನ್ಯ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟರಿ ಖಾತಾ ಸಚಿವರು ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದರು, ಈ ಸಭೆಯ ಬಿಜಿನೆಸ್ ಅನ್ನು ನಿನ್ನೆ ಸಾಯಂಕಾಲ ಪುನರ್ ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು. ನಾನು ಸ್ವಲ್ಪ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದಾದರೆ ನಿನ್ನೆ ಸಂಜೆ ಏನು ಸಮಯ ಕಡಿಮೆ ಬಿತ್ತು ಅದನ್ನು ಇವೊತ್ತು ಬೆಳಿಗ್ಯೆ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಪಬ್ಲಿಕ್ ವರ್ಕ್ಸ್ ಡಿಮ್ಯಾಂಡನ್ನು ಮುಗಿಸಬೇಕು ಎಂದು, ಅಷ್ಟು ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಒಂದು ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದೇವೆಯೋ ಹೊರತು ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಇವೊತ್ತು ಇರುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ನಾನ್ ಅಫಿಷಿಯಲ್ ಬಿಜಿನೆಸ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಅದಕ್ಕೆ 2½ ತಾಸು ಇರತಕ್ಕದ್ದು ಎಂದು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಮೆನ್‌ಷನ್ ಆಗಿರುವುದು ಕೃಷ್ಣಾ ಗೋದಾವರಿ ನೀರಿನ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಎಚ್. ಎನ್. ನಂಜೇಗೌಡರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟದ್ದು. ಡಿಮ್ಯಾಂಡುಗಳನ್ನು ನಾನ್ ಅಫಿಷಿಯಲ್ ಬಿಜಿನೆಸ್ಸಿನ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೇ, ಖಾಸಗೀ ಸದಸ್ಯರ ವಿಧೇಯಕಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೇ, ರೆವಿನ್ಯೂ ಡಿಮ್ಯಾಂಡುಗಳನ್ನು ರೆವಿನ್ಯೂ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಅನಂತರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೇ, ಎಂಬ 3 ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಬಗೆ 3 ತರಹ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಮಾನ್ಯ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಪಟ್ಟಿದೆ. ಇದರ ಪೈಕಿ ಯಾವುದು ಒಂದು ಆದರೂ ಕೂಡ ನಮ್ಮ ಅಬ್ಜೆಕ್ಷನ್ ಇಲ್ಲ. ನಾವು ಒಮ್ಮತಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ನಾನ್ ಅಫಿಷಿಯಲ್ ಬಿಜಿನೆಸ್ ತಕ್ಷಣ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳೋಣವೇ, ಅಥವಾ ರೆವಿನ್ಯೂ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಡಿ ಎಂದು ಹೇಳೋಣವೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಸಭೆ ನಿರ್ಧರಿಸಬೇಕು. ಇಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಇದನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರೆ 3 ರಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಎಂದು ನಾನು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ವಿನಂತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

MR. SPEAKER.—I have very carefully heard the hon. Members on the various points raised and I can tell them straightaway that whatever has been done, whatever agenda for to days sitting is presented to this House. House is done with the knowledge of both the sides and as a result of agreement between them and I have not gone further than that.

The hon. Member Sri Nagappa has expressed the view that the House is supreme and the rules have to be obeyed. There is no doubt about it. I think it is not out of place to say that when the whips of both sides come together and decide that the course of business should run in a particular manner, the Chair as Speaker of the House thought that the Leaders are speaking on behalf of their followers and therefore

accepted that decision. There is no point in blaming the Chair at all If at all, I might have committed the mistake of accepting the agreement between both sides. I request the whip of the Ruling Party and the Whip of the Opposition Party to come to an understanding and inform the Chair so that the Chair can function effectively and carry out the various items of agreement. Otherwise I have to place the matter before the House every time and have it decided.

Now as regards the allotment of time for non-official business, hon. Members might know that a Committee was appointed by this House for the purpose of revising the rules and the draft rules are circulated to the hon. Members. Even before those rules are passed by this House, requests have been made by various members on both the sides to implement some of those revised rules. For instance, hon. Members know, we have been working six days in a week including Saturday but the draft rules provide for working only for 5 days and Saturday should be taken as a holiday. There was concensus of opinion that this draft rule should be given effect to and to compensate for holiday on Saturday, the House should sit in the remaining five days one hour extra.

I have been acting upon this understanding from the commencement of the present Session. We have been sitting from 1 P.M. to 7 P.M. and that is in accordance with the consensus arrived at between the parties in this House. Two days in a fortnight are given to the Private Members Business. But according to the draft rules, only Two and half hours on every Friday is allotted for non-official business that is being acted upon. So in respect of these timings a sort of an understanding is being enforced. According to this understanding, the time allotted for the private members business is 2½ hours on every Friday and that is provided for here. If the members do not want it the House will have to revert to the old practice and hold its sittings on Saturdays also. Therefore, let it not be understood that the Chair is responsible for these things. The chair has acted upon the decision of the House. There is no point in saying that the Chair has acted wrongly.

Next point is about a reference made to the Business Advisory Committee Report on Private Members Business. The time allotted is six hours. I think, it may be seen that even on normal days when we sit for six hours, one hour goes to question and answers and five hours for business on the Agenda. I think it stands to reason. Sri Nagappa suggested that business could be taken as per agenda and the time allotted should be strictly adhered to, as per the decision of the Business Advisory Committee. Of course that was what was being done all along. It was only on the basis of understanding between the Leaders of the Parties, that time was allotted for the private Members' Business and the Government business, and only 2½ hours on Friday are allotted for the Private Members Business and the remaining time for the Government Business. The Whips of both the sides have been

(MR. SPEAKER)

consulted for drawing up the programme and they have accepted it. There is no point in saying that the Business Advisory Committee has allotted most of the time or half of the time for the Government business. I am here to implement the decision of the Committee and also the decision arrived at by both the Whips. The decision has been taken after consulting sections and not groups.

Seats have also been allotted in the House after consulting the Whips. The seats have been allotted to the best satisfaction of all the hon. Members and this arrangement has been found to be very satisfactory. I do not want the leaders of the parties to misunderstand the Chair. A Leader talks not only for himself but also for his entire party. A whip also does not talk for himself but on behalf of the entire party. I am always acting on the advice of the Leaders of the parties, the Whips and the Business Advisory Committee. If the hon. Members want me to make a departure from it I have no objection. It is for them to say so.

There is another point about the motion moved by hon. Member Sri Nanje Gowda. When the Leader of the House asked me why this motion was admitted, I told him that I have admitted it in view of its importance. I am told by the Leader of the House and the Leader of the Opposition that this motion should be taken up to-day and it may be considered for 2½ hours and the time consumed out of private members business for this motion should be compensated in the first week of April. I am only implementing the suggestion made by both the sides. If the hon. Members do not want it, I will put it before the House for its consideration. I feel that the time allotted for the Government demands like Revenue etc., is over. So the demands will be taken up on some other day. If the Hon. Minister wants to make a statement, let him do so on these demands. I will decide the whole question in consulation with both the sides. I will place before them all the things that have been agreed upon and know their mind as to what to do with the non-official business and other things. Then I shall put the matter before the house and I shall take its opinion.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ.—ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಗಳೇ, ಯಾವ ರೀತಿ ಕಾಲವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಇದುವರೆಗೆ ತಾವು ಹೇಳಿರುವುದು ಸತ್ಯಾಂಶದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಇದುವರೆಗೆ ನಾನ್ ಅಫಿಷಿಯಲ್ ಬಿಜಿನೆಸ್ ಶನಿವಾರ ಎಂಟೂವರೆಯಿಂದ ಹನ್ನೆರಡುವರೆಯುವರೆಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚಿನ ನಿಯಮಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರತಿದಿವಸ ಒಂದು ಗಂಟೆ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಸಭೆ ನಡೆಸಿ ವಾರಕ್ಕೆ 5 ದಿವಸ ನಡೆಸಬೇಕೆಂದು ತೀರ್ಮಾನವಾಗಿದೆ. ಲೋಕ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ರಿತ್ಯ ಶುಕ್ರವಾರ ಎರಡೂವರೆಗಂಟೆ ನಾನ್ ಅಫಿಷಿಯಲ್ ಬಿಜಿನೆಸ್ ನಡೆಸಬೇಕೆಂಬ ಕಡ್ಡಾಯವನ್ನು ನಾವು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ.

ಸರಕಾರದ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳನ್ನು ಶುಕ್ರವಾರ ಬಂದಾಗ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ಮಾಡಿ ಆ ನಂತರ ಎರಡೂವರೆ ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ಖಾಸಗಿ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಬಿಸಿನೆಸ್ ಅಡ್ವೈಜರಿ ಕಮಿಟಿಯಲ್ಲಿ ಆದ ತೀರ್ಮಾನದಂತೆ ಇದೆ. ಇದನ್ನು ತಾವು ಹೇಗೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ತಮಗೆ ಬಿಟ್ಟದ್ದು. ಇವೊತ್ತು ರೆವೆನ್ಯೂ ಡಿಮ್ಯಾಂಡುಗಳು ಬರಲು ಆಗದೆ ಇರಲು ಅನೇಕ ವಿಶೇಷ ಕಾರಣ

ಗಳು ಬಂದು ಅಡಚಣೆಯುಂಟಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ತಮಗೂ ಸಹ ತಿಳಿದಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಇನ್ನು ಈಗ ರೆವೆನ್ಯೂ ಡಿಮ್ಯಾಂಡುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಉಳಿಕೆಯ ಕಾಲವನ್ನು ನಾನ್ ಅಫಿಷಿಯಲ್ ಬಿಸಿನೆಸ್‌ಗೆ ಕೊಡಬಹುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಂಜೇಗೌಡರು ಬಹಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಚಾರವನ್ನು ಎಂದರೆ ಕಂದಾಯದ ನೀತಿ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಎತ್ತಿದ್ದರು. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ರೆವೆನ್ಯೂ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಹೇಳಿಕೆಗಳು ಕಂದಾಯದ ನೀತಿ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ನಿಲುವು ಏನು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಇವೆಲ್ಲ ವಿಚಾರಗಳು ಬಂದವು. ಇದರ ಕಾಲವನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳಲು ಮುಂದೆ ತಾವು ಹೇಗೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ತಮಗೆ ಸೇರಿದ್ದು. ತಾವೇ ಹೇಳಿದಂತೆ ಸೋಮವಾರ ರೆವೆನ್ಯೂ ಡಿಮ್ಯಾಂಡುಗಳು ಬರುವಂತಿಲ್ಲ. ಬೇರೆ ಡಿಮ್ಯಾಂಡುಗಳು ಬರಬಹುದು. ಈಗ ನಮ್ಮ ಮುಂದಿರುವ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಮುಂದೆ ರೆವೆನ್ಯೂ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ನಿಲುವು ಕಂದಾಯದ ಬಗ್ಗೆ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿ ಈಗ ನಾನ್ ಅಫಿಷಿಯಲ್ ಬಿಸಿನೆಸ್‌ಗೆ ಹೋಗಬಹುದು.

Mr. SPEAKER.—Now the suggestion is made by the Hon. Leader of the Opposition that the motion of Sri Nanje Gowda regarding Krishna-Godavari waters may be taken up in lieu of the non-official business. May I know the view of the Minister for Parliamentary Affairs ?

Sri K. PUTTASWAMY.—If that is the understanding, I have no objection.

Mr. SPEAKER.—Now I want to ascertain the view of the House. The hon. leader of the opposition suggests that in preference to non-official business, the motion tabled by Sri Nanje Gowda may be taken up for discussion. The time required for this will be given out of the time allotted for Government business. Whatever time is taken away for this motion will be made good in the first week of April.

Sri K. H. PATIL.—Sir, when the Hon. Leader of the Opposition and the Hon. Minister for Parliamentary Affairs have come to an agreement, I do not want to express any divergent view on this. The only suggestion that I make is that there are two Bills which have to be introduced. Their introduction may not take more than one or two minutes. If it appeals to the Speaker, that may be permitted and then we can take up the discussion of this motion.

Sri B. P. GANGADHAR.—Today happens to be non-official day. There was already some subject under discussion and unless that resolution is disposed of how can we take another resolution ? can we take up two resolutions simultaneously ? Will this not lead to some complication ? I want some clarification from the Chair.

Sri S. SIVAPPA.—Probably my friend is under an apprehension that the non-official resolution will lapse if this motion is taken up.

Mr. SPEAKER.—I have already made it clear that this motion of Mr. Nanje Gowda will be given time out of the Government quota. The non-official resolution which is still to be discussed will be taken up next time. Whatever time that is lost for non-official business, will be compensated some time in the first week of April. Sri Nanje Gowda will now move his resolution.

Sri H. N. NANJE GOWDA.—Sir, as suggested by my friend Sri K. H. Patil, if you permit, the two bills will be introduced in one or two minutes and then we can start discussion on this motion.

Mr. SPEAKER.—We do not know, if we take up the introduction of those Bills, there may be some difficulty and the motion of Mr. Nanje Gowda may remain whether it is. I am anxious that Mr. Nanje Gowda's motion should be discussed. Let it be taken up and finished within one or one hour and a half, say by 6-30 P.M. to day. Then at 6-30 P. M. we can take up the introduction of the Bills.

The second point is, one hour and a half that is allotted for this motion may be suitably apportioned between the two sides. The Minister has to reply within that time. May I know what time the Government requires?

Sri K. PUTTASWAMY.—If the time allotted for this discussion is one hour and a half, this side requires 45 minutes including reply.

Mr. SPEAKER.—On that basis let the debate proceed Sri Nanje Gowda may move his motion :

Motion to Consider the Appointment of the Tribunals to resolve the Krishna-Godavari Water Disputes

Sri H. N. NANJE GOWDA.—Sir, I beg to move :

"That the situation arising out of the recent controversy over the appointment of one or more Tribunals to resolve the dispute of Krishna Godavari waters be taken into consideration.

Mr. SPEAKER.—Motion moved :

"That the situation arising out of the recent controversy over the appointment of one or more Tribunals to resolve the dispute of Krishna-Godavary waters be taken into consideration".

5-00 P.M.

† ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಎನ್. ನಂಜೇಗೌಡ.—ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಕೃಷ್ಣಾ ಗೋದಾವರಿ ನದಿಗಳ ನೀರಿನ ವಿವಾದವನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಲು, ಒಂದು ಅಥವಾ ಎರಡು ಟ್ರಿಬ್ಯೂನಲ್ ನೇಮಕ ಮಾಡಬೇಕೇ ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಈವೊತ್ತು ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಜನತೆಯು ಹಾಗೂ ಈ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರ ಮನಸ್ಸು ಕಲುಕಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲು ಇಚ್ಛಪಡುತ್ತೇನೆ.

(MR CHAIRMAN SRI G. RAMEGOWDA in the Chair)

ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ಅದರ ಹಿನ್ನಲೆ ಏನು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ್ದು ಅವಶ್ಯಕ. ಇದರಲ್ಲಿ ಕಾನೂನಿನ ಹಿನ್ನಲೆ ಅಥವಾ ತಾಂತ್ರಿಕ ಹಿನ್ನಲೆ ಅತಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿದ್ದರಿಂದ ಈ ಸಮಸ್ಯೆ ಈವೊತ್ತು ಇಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಬಿಗಡಾಯಿಸಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಗತ್ಯಂತರವಿಲ್ಲದೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದರ ರಾಜಕೀಯದ ಹಿನ್ನಲೆ ಏನು, ಕಾನೂನಿನ ಹಿನ್ನಲೆ ಏನು ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿ ಬೇಸಿನ್ನೇ ಬೇರೆ, ಗೋದಾವರಿ ಬೇಸಿನ್ನೇ ಬೇರೆ. ಅದರ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಬೇಸಿನ್ ನೀರು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಕೃಷ್ಣಾನದಿ ಬೇಸಿನ್ ನೀರನ್ನು ಕೃಷ್ಣಾ ಬೇಸಿನ್‌ಗೇ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ, ಗೋದಾವರಿ ಬೇಸಿನ್ ನೀರನ್ನು ಗೋದಾವರಿ ಬೇಸಿನ್‌ಗೆ ಉಪ